

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 11. oktober 2019
Kontor: Økonomikontoret
Sagsbeh: Anna Petersen Neder-
gaard
Sagsnr.: 2019-0030-2526
Dok.: 1217354

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 270 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 6. september 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Lena Dyhr Toft Christensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 270 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Kriminalforsorgen har i en række tilfælde fået satspuljebevillinger til en række resocialiserende indsatser, herunder varige bevillinger. Med bevillingen ”styrket uddannelse til indsatte” øgede man bl.a. antallet af fængselslærere, men efter nogen tid, begyndte Kriminalforsorgen at skære ned og spare stillinger væk, både de nye satspuljefinansierede fængselslærerstillinger og de lærerstillinger man i forvejen havde. Nogle år efter, at et bredt flertal af Folketingets partier havde prioriteret mere uddannelse og undervisning, er resultatet således, at der anvendes færre midler på den konkrete indsats – Vil ministeren kommentere denne udvikling og kriminalforsorgens håndtering?”

Svar:

Jeg er meget optaget af det resocialiserende arbejde, som er afgørende for, at de indsatte får den ballast og de kompetencer, der gør, at de kommer godt ud i vores samfund igen, når de bliver løsladt. Her spiller uddannelse en helt central rolle.

Generelt finder jeg det ikke tilfredsstillende, at der er konstateret store mindre forbrug under kriminalforsorgens satspuljemidler bagudrettet. Jeg har derfor bedt kriminalforsorgen om på det næstkommende forligskredsmøde at redegøre nærmere for denne problemstilling.

Som det fremgår af tallene i denne besvarelse, er der en nedgang i de senere år i ressourcerne til uddannelse. Jeg vil derfor bede kriminalforsorgen redegøre nærmere for dette på det næstkommende forligskredsmøde.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”Kriminalforsorgens samlede uddannelsesindsats er bred. Den omfatter blandt andet forberedende voksenundervisning (FVU), almen voksenuddannelse (AVU), ordblindeundervisning, vejledning og kompetenceafklaring, arbejdsmarkedsuddannelse (AMU), erhvervsuddannelse (EUD), akademiuddannelser, HF med videre.

Som led i den samlede uddannelsesindsats har kriminalforsorgen indført et fælles didaktisk pædagogisk grundlag (FDPG), hvor lærere og undervisende værk mestre får samme tilgang til

undervisning og pædagogiske metoder med henblik på at styrke uddannelsesindsatserne. Endvidere har kriminalforsorgen i august 2019 igangsat et pilotprojekt i et antal institutioner vedrørende den nye Forberedende Grunduddannelse (FGU).

Kriminalforsorgen har således et stærkt fokus på at tilbyde målrettet og relevant undervisning til de indsatte, der har behov for det, og som er motiverede og egnede til at modtage undervisning.

Kriminalforsorgen har siden 2012 modtaget satspuljemidler til at styrke uddannelsesindsatsen til indsatte. Midlerne er i perioden i overensstemmelse med formålet blevet anvendt til løn, drift og investeringer på uddannelsesområdet. Herudover har kriminalforsorgen i perioden løbende anvendt almindelige driftsmidler til uddannelsesområdet.

Satspuljemidlerne er anvendt inden for følgende fire permanente indsatsområder, der fremgår af bevillingen:

- Tilbud om vejlednings- og kompetenceafklaringstilbud for alle afsonere
- Tilbud om FVU-undervisning til alle indsatte
- Tilbud om eksamensrelevante AVU-fag (9.-10. klasse) til alle afsonere
- Flere og bedre muligheder for erhvervsuddannelse (EUD) i fængslerne.

Konkret er satspuljemidlerne siden 2012 anvendt til bl.a. at ansætte vejledere og lærere samt efteruddannelse af lærere og værk mestre, herunder til implementering af kriminalforsorgens fælles didaktiske pædagogiske grundlag.

Evalueringen ”Mere kompetencegivende og målrettet uddannelse i fængslerne – en evaluering af satspuljeprosjektet Styrket uddannelse til indsatte” fra 2016 viste, at uddannelsesindsatsen havde resulteret i et mere professionelt og mere systematisk tilbud om vejledning og kompetenceudvikling til de indsatte.

Nedenfor følger af tabel 1 en oversigt over udviklingen i det gennemsnitlige antal årsværk inden for undervisning i kriminalforsorgen fra 2010 til 2019 (frem til august 2019).

Tabel 1: Antal gennemsnitlige årsværk til undervisning fra 2010-2019

Stillingstype	Antal årsværk (gns.) 2010-2019*									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (jan.-aug.)
Lærere	-	-	-	-	-	79	79	73	70	70
Uddannelseskonsulenter	-	-	-	-	-	27	23	22	22	25
Øvrige	-	-	-	-	-	53	46	39	35	30
Undervisning (lærere, m.v.)	126	127	133	149	167					
I alt	126	127	133	149	167	160	148	134	127	125

Kilde: Kriminalforsorgens ledelsesinformationssystem (LIS). Data er trukket den 12. september 2019. Tallene er behæftet med en vis usikkerhed pga. manuelle registreringer og risiko for ændringer i stillingstyper over tid. Endvidere er de forskellige stillingskategorier først opdelt fra og med 2015.

Note: Data fra Grønland og Færøerne er ikke inkluderet.

*Tallene fra 2010-2015 afviger i forhold til kriminalforsorgens årsstatistik for 2018. Det skyldes efterregistreringer i kildesystemerne.

Det skal understreges, at tallene er behæftet med usikkerhed, dels fordi der er tale om manuelle registreringer, dels fordi der kan være sket ændringer i stillingskategorier over tid. Timelærere er ikke inkluderet i tallene, da kriminalforsorgen ikke har et samlet datagrundlag vedrørende anvendelsen af disse. Herudover bemærkes, at kriminalforsorgen anvender både interne undervisere og eksterne leverandører af undervisning. De eksterne undervisere fremgår ikke af årsværksopgørelsen ovenfor.

Tabellen kan derfor udelukkende anvendes som en indikator for en udvikling i forhold til antal årsværk inden for undervisningsområdet. Det betyder, at der kan være ansat flere, der beskæftiger sig med undervisning af indsatte. Tallene viser heller ikke antallet af indsatte i perioden, herunder antallet af uddannelsesmotiverede og uddannelsesegnede indsatte.

Som det fremgår, indikerer tallene, at der i perioden fra 2011 til 2014 er sket en stigning i antallet af ansatte inden for stillingstypen ”undervisning” (lærere mv.), og at der i perioden fra 2015 til 2018 er sket en nedgang, således at niveauet i 2018 var på niveau med 2011.

Af tabel 2 nedenfor fremgår en oversigt over lønmidler, der er anvendt til undervisning i kriminalforsorgen i perioden 2010 til 2019. I tabellen er lønmidlerne delt op i lønmidler finansieret af satspuljemidler og lønmidler finansieret af almindelig drift. Da det, jf. tabel 1, er usikkert, hvor mange personer, der er beskæftiget med undervisning, skal tallene i tabel 2 ligeledes tages med forbehold.

Tabel 2: Lønmidler til undervisning i kriminalforsorgen (mio. kr., løbende priser)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Lønmidler til undervisning ekskl. satspuljemidler	47,5	52,4	55,7	50,1	50,5	43,7	41,5	36,2	34,9	21,2*
Satspuljemidler til løn	0	0	0,7	13,2	28,5	29,0	27,7	27,9	29,7	23,2*
Løn i alt	47,5	52,4	56,4	63,3	79,0	72,7	69,2	64,1	64,6	44,4*

*Tallene for 2019 er opgjort medio 2019, hvorfor de ikke umiddelbart kan sammenlignes med de foregående år.

Tallene er trukket ud på de samme stillingskategorier som indgår i opgørelsen af personalekategorien ”undervisning” i tabel 1, og timelærere indgår derfor heller ikke i tabel 2.

Som det fremgår af tabel 2, har der siden 2014 været anvendt mellem 27,7 og 29,7 mio. kr. årligt finansieret af satspuljemidler. De samlede opgjorte lønudgifter til undervisning i kriminalforsorgen er i samme periode faldet fra 79,0 til 64,6 mio. kr.

Lønudgifter er alene en del af kriminalforsorgens samlede udgifter til uddannelse, idet der også anvendes midler til drift af uddannelsesindsatsen. Driftsmidler kan således også være anvendt til indkøb af eksterne undervisere. Der findes imidlertid ikke en opgørelse over kriminalforsorgens samlede udgifter til uddannelse af indsatte.

Som det således fremgår, er der sket et fald i lønudgifterne til uddannelse i perioden 2014 til 2018. Da spørgsmålet går nogle år tilbage i tid, undervisningsaktiviteten fordeler sig på forskellige institutioner og henset til, at datagrundlaget er behæftet med en række usikkerheder, er det vanskeligt at give en entydig forklaring på udviklingen i udgifterne. Der peges på følgende forhold, som faldet i lønudgifterne til uddannelse i perioden fra 2014 til 2018 skal ses i lyset af:

Konkret kan der som eksempel nævnes nedlukningen af Vridsløselille Fængsel i 2015/16, hvor der blev foretaget tilpasninger af lærerstillingerne.

Ligeledes skete der i juli 2017 i forbindelse med skærpelserne af afsoningsvilkårene for udvisningsdømte indsatte en reduktion i den samlede målgruppe af indsatte, der må deltage i uddan-

nelse, hvilket også har haft betydning for behovet for undervisere.

Endvidere skal det nævnes, at kriminalforsorgen i juni 2018 lagde Møgelkær Fængsel i dvale, hvilket også har medført tilpasning i ressourcerne til undervisning.

Endelig har kriminalforsorgen løbende haft behov for at tilpasse og omprioritere for at sikre den mest hensigtsmæssige drift af organisationen, hvilket også har haft indflydelse på antallet af undervisere.

I den forbindelse skal det tilføjes, at det fremgår af kriminalforsorgens flerårsaftale for 2018-2021, at der skal ske en effektivisering af beskæftigelsesområdet. Indtil videre har indsatsen været fokuseret på arbejdstilbud, men initiativet indebærer også en optimering af lærernes tidsanvendelse og øgede holdstørrelser i undervisningen. Arbejdet med tiltagene vedrørende undervisning forventes påbegyndt i januar 2020.”